

JORDI PLAY

Caixa Guissona es decanta fermament per la banca en línia com a sistema per créixer, i veu en els clients d'Unnim una oportunitat.

De jungla a desert

Caixa Guissona, Caixa d'Enginyers i Caixa d'Arquitectes continuen funcionant com a caixes d'estalvis arrelades al Principat. Hi ha una dotzena d'entitats més que del 2009 ençà han passat a ser bancs, han estat absorbides, han desaparegut o esperen nou comprador.

Per a triar i remenar. El sistema financer del Principat fou, durant dècades, el més potent i nodrit de l'estat espanyol. I, malgrat la història centenària de la majoria de les caixes d'estalvis, en poc més de tres anys, aquesta jungla s'ha convertit en un desert. De les 15 entitats que el 2009, abans que comencés l'anomenada reestructuració del sistema financer, tenien forma jurídica de caixa d'estalvis –incloent-hi les cooperatives de crèdit i les caixes rurals–, avui només en queden tres. La dotzena restant són bancs, han estat absorbides per bancs,

esperen comprador, s'han fusionat amb entitats espanyoles o, simplement, han desaparegut del mapa. Fruit d'aquests moviments, les decisions financeres de bona part de les caixes bancaritzades ja no es prendran als territoris d'origen.

Paradoxalment, les entitats amb seu a Catalunya gestionen ara més actius que el 2009. És a dir, que sobre el paper el poder financer català ara és més sòlid en termes estrictament financers, però extremadament dèbil pel que fa a diversitat de models de negoci. L'explicació està en el creixement brutal de la que ja és la primera entitat financera

de l'estat espanyol, "la Caixa", que desenvolupa l'activitat amb el nom de CaixaBank. Des que va començar el procés de reestructuració, l'entitat presidida per Isidre Fainé va absorbir –a sol·licitud de la Generalitat– Caixa Girona, una entitat nascuda sota l'empara de la Diputació de Girona i que ja ha quedat extingida completament. I tot just fa una setmana, "la Caixa" comprava el grup Banca Cívica –Cajasol, Caja Navarra, Caja de Burgos i Caja Canarias– per 979 milions d'euros, cosa que la convertia en líder al sector financer espanyol.

Però precisament una altra entitat catalana, el grup CatalunyaCaixa, ara propietat del FROB, podria fer-li perdre el lideratge abans de l'estiu. El grup integrat per Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa serà subhastat abans del juny pel mateix procediment que Unnim, i entre els postors hi ha el BBVA –que acaba d'adquirir la unió de caixes de Terrassa, Sabadell i Manlleu– i el Santander. Qualsevol dels dos bancs, si suma els actius de CatalunyaCaixa, tornarà a passar davant de “la Caixa”.

Per una altra banda, Caixa Laietana i Caixa Penedès van optar de bon començament per desmarcar-se dels plans que aleshores tenia la Generalitat. Des de l'any 2008, l'executiu català havia advertit les caixes de la necessitat de pensar en fusions per a guanyar tremp financer. Però cap entitat no va considerar-ho necessari. Fins que, en començar el 2009, ja no hi va haver més remei. L'aposta de la Generalitat era empènyer les caixes a fusionar-se entre si perquè el siste-

ma financer català quedés intacte. La conselleria d'Economia va fer pressió sobre les caixes per a aquestes operacions, que havien d'evitar que les caixes decidissin de fusionar-se amb caixes espanyoles. Totes les caixes van avenir-se a buscar company de ball català. Menys Laietana i Penedès, que van integrar-se en un SIP espanyol. Laietana va anar a parar a Bankia, encapçalada per Caja Madrid i que també inclou Bancaixa, i el futur del qual està en qüestió. I Caixa Penedès, amb “Sa Nostra”, forma part del Banco Mare Nostrum. Ambdós SIP tenen el centre de decisió a la capital espanyola.

Més enllà de 'les deu'. Molts ciutadans deuen haver descobert, arran de la crisi, que, a banda de les deu caixes que hom podia recitar, al Principat hi ha més entitats financeres que encara poden definir-se jurídicament com a caixes. Caixa d'Enginyers, Caixa d'Arquitectes, Caixa d'Advocats, Caixa Guissona i l'única caixa rural de

Catalunya –i la més petita de l'estat–: Caixa Rural de Sant Fortunat. Aquestes cinc entitats semblaven amagades en un búnquer quan la resta apareixien en tota mena de travesses de fusions i absorcions. Discretament, amb índex de morositat insignificants, sense exposar-se al totxo i deixant passar de llarg la llatinera estratègia de captació de dipòsits a preu d'or per a robar clients, van anar fent feina de formiga. Tan discretament, que ni el Banc d'Espanya ni la Generalitat no els van fer gens de pressió.

D'aquest grup de cinc *desconeguts*, una entitat va saltar del vaixell abans que Unnim es presentés com la primera gran operació de fusió –modèlica, a ulls del Banc d'Espanya. El juny del 2009, Caixa d'Advocats era absorbida en silenci per l'aragonesa Multicaja-Caja Rural Aragonesa y de los Pirineos. Advocats tenia aleshores una taxa de morositat del 0,45% i havia obtingut un benefici net d'1,8 milions d'euros. L'absorció va implicar que la cooperativa de crèdit catalana despla-

Caixa d'Advocats manté la marca comercial a Catalunya, però el 2009 va ser la primera entitat a ser absorbida, per l'aragonesa Multicaja.

“Volem créixer, però no podem ser un banc de masses”

Joan Cavallé, director general de la cooperativa de crèdit Caixa d'Enginyers

—Amb l'adquisició d'Unnim per part del BBVA, molts clients estan empipats i no volen que els seus diners vagin a parar a un banc, que, a més, no té la seu a Catalunya. S'obre una oportunitat per a Caixa d'Enginyers, en aquest sentit?

—És una oportunitat de creixement, sens dubte. Estem oberts a totes les persones que comparteixin la nostra filosofia de caixa cooperativa. Les caixes en general, i Unnim, amb especial arrelament als territoris d'origen, es caracteritzaven pel fet de ser banca de proximitat, i Caixa d'Enginyers té el mateix sentiment. Oferim un perfil molt similar al servei que un client d'Unnim podia tenir. Ara bé, potser aquesta proximitat ja no serà patrimoni exclusiu de les caixes d'ara en endavant, perquè d'ençà de la reordenació del sistema financer que s'observa un interès pels bancs d'acostar-se a la filosofia de proximitat que tradicionalment han defensat les caixes. Han vist que és l'única manera de mantenir clients.

JORDI PLAY

I hem de suposar que el nou propietari d'Unnim intentarà sostenir aquesta proximitat amb els clients catalans.

—La marca i la història d'una entitat financera són més importants per als clients que no les bones condicions dels productes?

—Certament, molts clients són sensibles a la marca de la seva caixa i al seu arrelament, i un canvi de model de banca els pot fer sentir molt incòmodes. En aquest sentit, penso que Caixa d'Enginyers pot ser atractiva per a aquests clients decebuts.

—Ja fa uns quants mesos que Unnim havia estat intervinguda per l'estat espanyol i se sabia que el seu destí era una altra entitat financera. Heu rebut clients procedents d'aquesta entitat?

—Sí, tenim nous clients que habitualment treballaven amb Unnim i que ara han vingut a la nostra caixa.

—Un dels punts forts de Caixa d'Enginyers, amb només catorze oficines físiques, és la banca per internet. Penseu que el futur de les entitats financeres de

dimensió petita requerirà l'explotació d'internet i la reducció dràstica de la xarxa d'oficines?

—Ens definim com a banca cooperativa i banca de servei, dirigint-nos fonamentalment a l'àmbit dels professionals, però evidentment la nostra plataforma de banca electrònica està oberta a tots els clients que vulguin formar part de la cooperativa. I amb la plataforma electrònica, que potenciem, la nostra oferta pot ser encara més interessant.

—Caixa d'Enginyers estaria en disposició d'assumir un creixement considerable?

—No volem créixer desmesuradament. Volem anar a poc a poc però a bon ritme, perquè això significarà que el soci confia en nosaltres i ens recomana al seu entorn. Som molt ambiciosos en creixement, però no podem ser un banc de masses. El creixement ha de ser sostenible. Ja tenim les oficines molt saturades i treballem per dirigir més clients a internet. Sigui com sigui, ens volem donar a conèixer més, i com més socis tinguem millor.

—Heu rebut cap pressió per part del Banc d'Espanya per a fusionar-vos amb alguna altra cooperativa de crèdit o amb alguna caixa en tot aquest procés?

—No. Les converses que tenim amb el supervisor sempre s'emmarquen dins l'àmbit tècnic del compliment de coeficients, recursos, gestió de riscos, etc. En cap cas no ens qüestionen el model de negoci de l'entitat. I quan hom compleix tots els requeriments legals i de prudència, el supervisor no té res a dir respecte a una entitat que és sobirana.

—I heu tingut converses amb més entitats de la vostra dimensió?

—Mantenim converses periòdiques amb col·legues, però no treballem en cap operació. Busquem el creixement orgànic de la nostra entitat, tal com hem fet des de fa 45 anys. Dins el sector financer i de les cooperatives de crèdit, estem molt acostumats a cooperar i a conversar sobre la marxa del sector.

cés la seu a Osca, però va conservar la marca comercial en les deu oficines de què disposa. Les dues entitats havien començat a gestar l'operació dos anys enrere, abans d'esclatar la crisi. Quedaven quatre supervivents. Fins que el 26 de març passat, Sant Fortunat va anunciar una fusió amb les caixes rurals de Burgos, Segòvia i Funtepelayo.

Adéu a la més menuda. Les exigències del Banc d'Espanya han acabat ofegant Caixa Rural de Sant Fortunat que, amb una sola oficina a Castellldans (les Garrigues), 500 socis, 1.300 clients i uns actius gestionats de 10 milions d'euros, l'equivalent al 0,03% de la cartera gestionada per Unnim, s'ha trobat abocada, "per necessitat", a la fusió. "Fins ara podíem anar fent, però les creixents exigències del Banc d'Espanya ja no ens han permès de continuar bo i sols aquesta bonica aventura que havia començat el 1963", reconeix el president, Pere Bordell. El regulador bancari ja havia fet un primer advertiment a la caixa rural fa anys, però l'entitat havia mirat d'aguantar. Pere Bordell reconeix que "el BE, en una inspecció, ens havia deixat clar que per la nostra dimensió havíem de buscar una sortida, o bé plegar, o bé enganxar-nos a un altre projecte per a guanyar dimensió. Però vam esperar, perquè, de fet, la Generalitat de Catalunya ens havia demanat si podríem liderar una caixa rural de Catalunya, aprofitant la nostra fitxa bancària, per a aplegar les seccions de crèdit del país". I s'hi van enganxar els dits, perquè "hi vam abocar molts esforços, creïem en el projecte, però al final les seccions de crèdit no hi van estar interessades. I fins avui, que, per necessitat, hem signat la fusió".

Malgrat que la caixa rural trasllada el centre de decisió a Segòvia, on hi haurà la seu social del nou grup Caja Rural de Burgos, Segòvia Fuente-pelayo y Castellldans –denominació que respecta també l'ordre de les quatre caixes per magnitud–, els socis no semblen disgustats: "Pensem que podrem donar més bon servei, serem una caixa una mica més sòlida. Els socis han entès que era una necessitat, i es mantindrà la mateixa oficina i els mateixos treballadors". Pel que fa a

JORDI PLAY

Caixa d'Enginyers és l'entitat més gran de les caixes supervivents al Principat.

l'obra social, també és garantida. La nova entitat destinarà uns diners a l'obra social a Castellldans proporcional als beneficis obtinguts, i el pressupost serà gestionat per la fundació que ja va crear l'entitat fa anys.

Guissona, la punta de llança.

La reordenació del sistema bancari ha tingut un efecte devastador en el model de caixes tradicional. I molts clients que confiaven els seus estalvis a una caixa per la proximitat i els valors implícits, ara veuen com han quedat a mans de banquers. I on poden posar els seus diners, si tot són bancs, i molts ja no tenen DO Catalunya? Qui busqui una caixa d'estalvis com les d'abans i que, a més a més, prengui les decisions a casa nostra, ja només té tres opcions: Caixa Guissona, Caixa d'Enginyers i Caixa d'Arquitectes.

"La nostra recepta és no fer allò que no ens agradaria que ens fessin. Per això no empenyem la gent amb campanyes. Som un banc com els de fa segles, que fa d'intermediari entre gent que té diners i gent que en necessita i assumeix un cert risc en la gestió. De manera molt transparent, expliquem la nostra proposta, i qui s'hi senti a gust pot ser client. I, sobretot, dormim bé a la nit", explica Daniel Marsol, director general de Caixa Guissona, una cooperativa de crèdit creada el

1963, amb una solvència que triplica les exigències del Banc d'Espanya i una morositat testimonial. Marsol no amaga que l'adquisició d'Unnim per part del BBVA és, en realitat, una oportunitat per a la caixa de la Segarra: "Estarem encantats que ens vinguin clients d'Unnim. Estadísticament, mai no havíem obert tants nous comptes com d'ençà de la crisi. Amb la crisi s'han tancat moltes oficines, s'han reduït despeses i serveis, i s'han aplicat noves comissions. Si després de trenta anys de ser client d'una entitat on mai no has quedat a deure ni un cèntim, demanes un préstec de 15.000 euros i no te'l donen, o les condicions són abusives, doncs t'empipes i te'n vas. Hi ha molts vectors que alimenten l'entrada de nous clients a Caixa Guissona", rebla.

Aquesta petita entitat, que gestiona uns actius cent vegades inferiors als d'Unnim, no ha rebut gens de pressió de les administracions per a fusionar-se o ser absorbida, però se sent doblement maltractada pel sistema. "Com a contribuents, cadascú de nosaltres ha vist com una part dels diners que hem guanyat amb la nostra feina i que van a la caixa pública per la via dels impostos es destinen a tapar forats a les caixes. I, d'una altra banda, com a entitat hi competim en desavantatge, perquè vam renunciar a tenir més dimensió, assumint menys riscos en canvi de no guanyar tants diners. I ara, tots al mateix sac", denuncia el director general de l'aquesta cooperativa de crèdit.

Com Guissona, Caixa d'Enginyers veu el futur tota sola. "No fem res que conscientment perjudiqui els nostres socis, i això significa no entrar en la guerra de passius ni fer activitats que no tenen res a veure amb una caixa, com seria el crèdit a promotors. Senzillament, fem de banquers tradicionals", assegura Joan Cavallé, director general de Caixa d'Enginyers.

I finalment, el més petit dels supervivents, Arquia Caixa d'Arquitectes. Fundada el 1983 pel Col·legi d'Arquitectes, té 20.000 socis arreu de l'estat espanyol i el 2010 va obtenir uns beneficis de 4 milions d'euros.

Gemma Aguilera